ਐਕਸ

ਬਨਾਮ

ਦ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੈਕਰੇਟਰੀ ਹੈਲਥ ਅਤੇ ਫੈਮਿਲੀ ਵੈਲਫੇਅਰ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ & ਅਨੁਸਾਰ

(ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 12612 ਆਫ 2022)

ਜੁਲਾਈ 21, 2022

[ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ ਅਤੇ ਐਸ ਬੋਪੰਨਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਮੈਡੀਕਲ ਟਰਮੀਨੇਸ਼ਨ ਆਫ ਪ੍ਰੈਗਨੈਂਸੀ ਐਕਟ 1971 – ਐਸ. 3(2)(ਬੀ), ਰੂਲ 3ਬੀ – ਮੈਡੀਕਲ ਟਰਮੀਨੇਸ਼ਨ ਆਫ ਪ੍ਰੈਗਨੈਂਸੀ ਰੂਲਜ਼ 2003 – ਇਕ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਔਰਤ ਦੀ ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਦਾ ਅੰਤ – ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਇਕ ਸਹਿਮਤੀ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਜੂਨ 2022 ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਚਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਗਰਭਵਤੀ ਹੈ (22 ਹਫ਼ਤੇ) – ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੀਵਨ ਯਾਪਨ ਦੇ ਸਰੋਤ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਇਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਲਈ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗੀ – ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਦੁਆਰਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ – ਉਸ ਨੇ ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਛਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਤੋਂ ਦੁੱਖੀ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ – ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਮ.ਟੀ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਉਹ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਔਰਤ ਹੈ – ਵਿਵਾਹਿਤ ਅਤੇ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਮ.ਟੀ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਐਸ.3 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 1 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ – ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਸਥਾਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸੁਚਿਤਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਬਨਾਮ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ (2009) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : 2009 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 998; ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (ਰਿਟਾ.) ਅਤੇ ਅਨੁ. ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2017) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : 2017 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 569, (2016 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਬੋਮ 8426; ਐਸ ਖੁਸ਼ੂ ਬਨਾਮ ਕੰਨੀਅੰਮਲ (2010) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 600 : [2010] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 322 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਮੋਸ਼ਨ 'ਤੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 2017 ਕ੍ਰਾਈ ਐਲ.ਜੇ. 2118 (ਬੋਮ ਐਚ.ਸੀ) – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2009] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 989ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆਪੈਰਾ 19

[2017] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 569 ਪੈਰਾ 19 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2010] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 322 ਪੈਰਾ 20 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ: ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੱਡੋ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 12612 ਦੀ 2022.

ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 15.07.2022 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਸੀ. ਐਮ. ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 30708 ਦੀ 2022 ਵਿੱਚ ਡਬਲਿਊ. ਪੀ. (ਸੀ) 10602 ਦੀ 2022.

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਡਾ. ਅਮਿਤ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਰਾਹੁਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ.

ਮਿਸ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਮਿਸ ਦੀਪਾਬਾਲੀ ਦੱਤਾ, ਕੇਤਨ ਪੌਲ, ਅਮਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਬੀ. ਐਲ. ਐਨ. ਸ਼ਿਬਾਨੀ, ਜੀ. ਐਸ. ਮੱਕਰ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਜੇ. ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੋ।

2. ਮਿਸ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ, ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਾਲੀਸੀਟਰ ਜਨਰਲ, ਮਿਸਟਰ ਜੀ ਐਸ ਮੱਕਰ, ਏ.ਓ.ਆਰ. ਦੇ ਨਾਲ, ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਨੋਟਿਸ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

3. ਅਸੀਂ ਡਾ. ਅਮਿਤ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਮਿਸ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਟਰਮੀਨੇਸ਼ਨ ਆਫ ਪ੍ਰੈਗਨੈਂਸੀ ਐਕਟ 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2)(ਬੀ) ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਟਰਮੀਨੇਸ਼ਨ ਆਫ ਪ੍ਰੈਗਨੈਂਸੀ ਰੂਲਜ਼ 2003 ਦੇ ਰੂਲ 3ਬੀ ਦੇ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ।

4. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਮਣੀਪੁਰ ਦਾ ਸਥਾਈ ਵਾਸੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਜੂਨ 2022 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਚਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਗਰਭਵਤੀ ਹੈ। 5 ਜੁਲਾਈ 2022 ਨੂੰ, ਇੱਕ ਅਲਟਰਾਸਾਊਂਡ ਸਕੈਨ ਨੇ ਇੱਕ ਇੰਟਰਾਯੂਟਰਾਈਨ ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬਾਈਸ ਹਫ਼ਤੇ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ; ਉਸਦਾ ਸੰਬੰਧ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜ ਭੈਣ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਾਪੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਬੀ.ਏ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੀਵਨ ਯਾਪਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਰੋਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਉਹ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਅਤੇ ਪੋਸਣ

ਲਈ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

5. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 15 ਜੁਲਾਈ 2022 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸਿਰਫ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੀ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਔਰਤ ਨੂੰ ਐਮ.ਟੀ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਰਭਪਾਤ ਦੇ ਲਈ ਐਮ.ਟੀ.ਪੀ. ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3ਬੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੰਗਿਆ ਹੈ।

6. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਏ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਬੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

7. ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ ਏ, ਬੀ ਅਤੇ ਸੀ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

"ਏ. ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਰੀ ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਨੂੰ 15.07.2022 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਰਾਹਤ ਬੇਨਤੀਜਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਲਗਭਗ 24 ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ;

ਬੀ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਦੇ ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜਬਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕੇ;

ਸੀ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ ਕਿ ਉਹ ਐਮ.ਟੀ.ਪੀ. ਐਕਟ, 2003 ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਟਰਮੀਨੇਸ਼ਨ ਆਫ ਪ੍ਰੈਗਨੈਂਸੀ ਨਿਯਮਾਂ (21.10.2021 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ) ਦੇ ਨਿਯਮ 3ਬੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇ, ਐਮ.ਟੀ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਗਰਭਪਾਤ ਲਈ, ਇੱਕ ਅਵਧੀ ਤੱਕ ਜੋ ਕਿ ਬਾਈਸ ਹਫ਼ਤੇ ਤੱਕ ਹੈ;"

ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਨੇ 18 ਜੁਲਾਈ 2022 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਦੇ 24 ਹਫ਼ਤੇ ਪੂਰੇ ਕਰ ਲਏ ਹਨ।

8. MTP ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"3. ਜਦੋਂ ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮੈਡੀਕਲ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਭਿਆਸੀ।-

(1) ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (1860 ਦੀ 45) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਉਸ ਕੋਡ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ

ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਗਰਭਪਾਤ

ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ,—

(a) ਜਿੱਥੇ ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਬੀਸ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਹੈ, ਜਾਂ

(b) ਜਿੱਥੇ ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਬੀਸ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰ ਚੌਬੀਸ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਔਰਤ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਰਾਇ, ਚੰਗੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਕਿ—

(i) ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਦਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤ ਦੀ ਜਾਨ ਲਈ ਜੋਖਮ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਚੋਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ; ਜਾਂ

(ii) ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਜੋਖਮ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬੱਚਾ ਜਨਮਿਆ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਗੰਭੀਰ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਾਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਿਆਖਿਆ 1.—ਧਾਰਾ (a) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਦੁਆਰਾ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਗਰਭਧਾਰਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੰਤਰ ਜਾਂ ਵਿਧੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜਾ ਨੂੰ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਚੋਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ 2.—ਧਾਰਾਵਾਂ (a) ਅਤੇ (b) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ, ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜਾ ਨੂੰ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਚੋਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(2A) ਵੱਖ ਵੱਖ ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਉਮਰਾਂ ਲਈ ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਦੇ ਸਮਾਪਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਮਤ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

(2B) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ, ਜੋ ਗਰਭ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਉਸ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਗਰਭ ਦੇ ਸਮਾਪਨ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਥੇ ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਪਨ ਮੈਡੀਕਲ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੱਡੀ ਭ੍ਰੂਣ ਅਸਾਮਾਨਤਾ ਦੇ ਨਿਦਾਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜਵੰਦ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ।

(2C) ਹਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਖੇਤਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ,

ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮੈਡੀਕਲ ਬੋਰਡ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2D) ਮੈਡੀਕਲ ਬੋਰਡ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ:—

(a) ਇੱਕ ਗਾਇਨੀਕੋਲੋਜਿਸਟ;

(b) ਇੱਕ ਬਾਲ ਰੋਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਜਞ;

(c) ਇੱਕ ਰੇਡੀਓਲੋਜਿਸਟ ਜਾਂ ਸੋਨੋਲੋਜਿਸਟ; ਅਤੇ

(d) ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਖੇਤਰ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜਟ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(3) ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਕੀ ਗਰਭ ਦਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਅਜਿਹੇ ਜੋਖਮ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਹੈ, ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤ ਦੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(4) (a) ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਦਾ ਗਰਭ, ਜਾਂ ਜਿਸਨੇ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਬੀਮਾਰ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਅਭਿਭਾਵਕ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਸਮਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(b) ਧਾਰਾ (a) ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੁਝ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉ, ਕੋਈ ਵੀ ਗਰਭ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਸਮਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

9. ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (a) ਗਰਭ ਦੇ ਸਮਾਪਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਗਰਭ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਬੀਸ ਹਫਤਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਧਾਰਾ (b) ਅਜਿਹੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਗਰਭ ਦੇ ਸਮਾਪਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ "ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਵੇ" ਜਿਥੇ ਗਰਭ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਬੀਸ ਹਫਤਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰ ਚੌਬੀਸ ਹਫਤਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਪਰ, ਦੋ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਾਏ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ "ਗਰਭ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਜੋਖਮ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਚੋਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ"।

10. ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ I ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਅ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਦੁਆਰਾ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਗਰਭਧਾਰਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੰਤਰ ਜਾਂ ਵਿਧੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਕਾਰਨ ਗਰਭਧਾਰਣ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਗਰਭਧਾਰਣ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜਾ ਨੂੰ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਲਈ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਚੋਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਆਖਿਆ I ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ (ਅ) ਨੂੰ ਯੋਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਧਾਰਾ (ਬ) ਨੂੰ ਨਹੀਂ।

11. ਐਮ.ਟੀ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬ) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਮ.ਟੀ.ਪੀ. ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 3ਬੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਯਮ 3ਬੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"3ਬੀ. ਗਰਭਪਾਤ ਲਈ ਯੋਗ ਔਰਤਾਂ ਉੱਪਰੋਂ ਚੌਬੀਸ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੱਕ।- ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ(2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬ) ਅਧੀਨ ਗਰਭਪਾਤ ਲਈ ਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਚੌਬੀਸ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ, ਨਾਮਤੌਰ 'ਤੇ:-

(ਅ) ਯੌਨ ਹਮਲੇ ਜਾਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਜਾਂ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਦੀਆਂ ਬਚੀਆਂ ਦੇ ਬਚ ਨਿਕਲੇ;

(ਬ) ਨਾਬਾਲਗ;

(ਸ) ਚਲ ਰਹੇ ਗਰਭਧਾਰਣ ਦੌਰਾਨ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ (ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਤਲਾਕ);

(ਦ) ਸਰੀਰਕ ਅਪਾਹਜਤਾ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ [2016 (49 ਦੇ 2016) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁੱਖ ਅਪਾਹਜਤਾ];

(ਈ) ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਬੀਮਾਰ ਔਰਤਾਂ ਸਮੇਤ ਮਾਨਸਿਕ ਮੰਦਬੁੱਧੀ;

(ਐਫ) ਭ੍ਰੂਣ ਦਾ ਵਿਕਾਰ ਜਿਸ ਦਾ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਬੱਚਾ ਜਨਮਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਨਾਲ ਅਪਾਹਜ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(ਗ) ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਸੈਟਿੰਗਾਂ ਜਾਂ ਆਫ਼ਤ ਜਾਂ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।"

12. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਇੱਕ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਔਰਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਗਰਭਧਾਰਣ ਸਹਿਮਤੀ ਸੰਬੰਧ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਕ ਮਾਮਲਾ "ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ" ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3ਬੀ ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ, ਧਾਰਾ 3(2)(ਬ) ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

13. ਇਸ ਦਲੀਲ ਤੇ ਕਿ ਨਿਯਮ 3ਬੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਔਰਤ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 226 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਯਮ 3ਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਜਾਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

14. **ਪ੍ਰਾਇਮਾ ਫੇਸੀ**, ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੋ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ

ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਯਮ 3ਬੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧ (ਸੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸੀਮਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਲਈ ਹੈ। ਉਪਬੰਧ (ਸੀ) ਇਕ ਜਾਰੀ ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਦੌਰਾਨ ਵਿਆਹਿਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਸ਼ਟਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ “ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਤਲਾਕ” ਦੁਆਰਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। “ਵਿਆਹਿਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ” ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਬਜਾਏ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। “ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਤਲਾਕ” ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਸਮਾਪਨ ਮੰਨ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

15. ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਅਤੇ ਸਧਾਰਣ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਨੇ ਐਮ.ਟੀ.ਪੀ. ਐਕਟ ਨੂੰ 2021 ਦੇ ਐਕਟ 8 ਰਾਹੀਂ ਸੋਧ ਕੇ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਇਕੱਲੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(2) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ I ਵਿੱਚ ‘ਪਤੀ’ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ‘ਸਾਥੀ’ ਨਾਲ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ।

16. ਵਿਆਖਿਆ I ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਅਣਚਾਹੇ ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਦੁਆਰਾ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਗਰਭਧਾਰਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੰਤਰ ਜਾਂ ਵਿਧੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੰਸਦੀ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਮ.ਟੀ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਕ ਵਿਆਹਿਕ ਸੰਬੰਧ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, “ਕੋਈ ਵੀ ਔਰਤ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸਾਥੀ” ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ ਅਤੇ ਇਰਾਦਾ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਇਕ ਔਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਜਨਨ ਚੋਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਕ ਵਿਆਹਿਤ ਅਤੇ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਔਰਤ ਵਿੱਚ, ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਭੇਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ, ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ।

17. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੂਨ 2022 ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ, ਤਨਾਅ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਦੁੱਖ ਹੋਇਆ। ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਇਕੱਲੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਐਮ.ਟੀ.ਪੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ "ਗਰਭਪਾਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਦਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ... (1) ਇੱਕ ਸਿਹਤ ਉਪਾਯ ਵਜੋਂ—ਜਦੋਂ ਔਰਤ ਦੀ ਜਾਨ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੋਵੇ" ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਦਾ ਹੈ।

18. 2021 ਦੇ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤੁਲਨਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

ਉਪਰੋਕਤ ਤਾਲਿਕਾ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਵਿਆਹੁਤ ਔਰਤ' ਨੂੰ 'ਕੋਈ ਵੀ ਔਰਤ' ਨਾਲ ਅਤੇ 'ਪਤੀ' ਨੂੰ 'ਸਾਥੀ' ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ: ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਵਿਆਹ ਆਧਾਰਿਤ ਰਵਾਇਤੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਐਮ.ਟੀ.ਪੀ. ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਰੂਲ 3ਬੀ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਪਰ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ, ਵਿਧਵਾਵਾਂ, ਨਾਬਾਲਗਾਂ, ਅਪਾਹਜ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਬੀਮਾਰ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਯੌਨ ਹਮਲੇ ਜਾਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀਆਂ ਬਚੀਆਂ ਵਰਗੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

19. ਇੱਕ ਔਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਜਨਨ ਚੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਇੱਕ ਅਵਿਭਾਜਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਅਧੀਨ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਸਰੀਰਕ ਅਖੰਡਤਾ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸੁਚਿਤਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਬਨਾਮ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਜਨਨ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਲੂ ਹੈ:

“22. ਇਹ ਗੱਲ ਬੇਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਜਨਨ ਚੋਣਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ “ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ” ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਲੂ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਨਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਜਨਨ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਜਨਨ ਲਈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਜਨਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੇ ਨਿੱਜੀ, ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਅਖੰਡਤਾ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਜਨਨ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਕਸਰਤ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦਾ ਯੌਨ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਨਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਵਿਕਲਪਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਰਭਨਿਰੋਧਕ ਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।”

ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਅਤੇ ਅਨਯ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ,“ਇੱਕ ਔਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਜਨਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਜਨਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਦੇ ਆਤਮ-ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਜੀਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਅਧੀਨ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।”

“298. [ਪ੍ਰਾਈਵੇਸੀ] ਦਾ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਦੇ ਭੌਤਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦੇ ਚੌਰਾਹੇ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੋਚਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਜੋ ਸਹੀ ਹੈ ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਅਤੇ ਆਤਮ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਲਿੰਗ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸਪੇਸ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਲਿੰਗ ਪਛਾਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਭ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ, ਵਿਆਹ, ਪ੍ਰਜਨਨ ਅਤੇ ਯੌਨ ਝੁਕਾਅ ਸਭ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਦੇ ਅਭਿੰਨ ਅੰਗ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਇਸ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦੀ ਹੈ।”

ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਮੋਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ,“ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

“14. ਇੱਕ ਔਰਤ ਦਾ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਹਲਕਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਕਸਰ ਗਰਭਪਾਤ ਹੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਰਸਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਰਭਪਾਤ ਇੱਕ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਡਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ, ਅਤੇ ਘਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਉਹ ਸੀਮਿਤ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਨਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬੰਧਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਨਾਲ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਉਹਨਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੋਰ ਥੋੜੇ ਹੀ ਵਿਕਲਪ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਔਰਤਾਂ ਹਨ ਜੋ ਆਦਰਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਣਚਾਹੇ ਗਰਭ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਗਰਭਪਾਤ ਹੀ ਇੱਕੋ ਵਿਕਲਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।” ਅਣਚਾਹੇ ਗਰਭਪਾਤ, ਪਰ ਐਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਔਰਤ ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨਾ ਔਰਤ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਅਖੰਡਤਾ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਤਰੌਮਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

20. ਇਕ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਰਭਪਾਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਦੇਣਾ ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਹੈ। ਲਿਵ-ਇਨ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਐਸ ਖੁਸ਼ਬੂ ਬਨਾਮ ਕੰਨੀਅੰਮਲ,4 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"46. ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਹਨ ਜੋ ਇਸੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ। ਯਕੀਨਨ, ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦੇਸੀ ਸਮੂਹ ਹਨ ਜਿਥੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਬਾਹਰ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਧਾਰਣ ਘਟਨਾ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਕਾਫੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯੌਨ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਣ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਸਮਾਜਿਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾਤਮਕ ਹਨ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬੇਜਾ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

21. ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰੇਮਿਸਾਂ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇਣ ਲਈ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਯਾਚੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਾਚਾਹਿਤ ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਦੀ ਪੀੜਾ ਭੋਗਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਯਾਚੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਗਰਭਾਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਾਈਮਾ ਫੇਸੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯਾਚੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਔਰਤ ਹੈ। ਵਿਆਹਿਤ ਅਤੇ ਅਵਿਵਾਹਿਤ ਔਰਤ

ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਫਰਕ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 1 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

22. ਯਾਚੀ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

(i) ਅਸੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸਜ਼ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਖਿੱਚੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2)(d) ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 22 ਜੁਲਾਈ 2022 ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਮੈਡੀਕਲ ਬੋਰਡ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ;

(ii) ਜੇਕਰ ਮੈਡੀਕਲ ਬੋਰਡ ਇਹ ਨਿਸਚਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭ੍ਰੂਣ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਦੀ ਜਾਨ ਦੇ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਗਰਭਪਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸਜ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਿਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਦੋਹਰਾਈ ਗਈ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਛਾਣ ਦੀ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

23. ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

24. ਮੈਡੀਕਲ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਿਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ 2 ਅਗਸਤ 2022 ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰੋ।

25. ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਦ ਇੰਟਰਿਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜੋ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate